

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Canon XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

mo deinceps de elect. in 6. num. 11. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 14. n. 62. Gratian. discept. 835. num. 1. & seqq. Ac proinde sequitur eidem Titio sic malitiosè, & contumeliosè resignanti non competere regressum ad dictam Cappellaniam, sed Patronum potuisse validè nominare ad eam Sempronium; juxta auctoritates relatas in §. *Accedenti*; quibus addo Garz. de benef. par. 11. cap. 3. n. 30. ibi = *Alias si essent in culpa redire non possent* = & num. 34. ibi = *Et sic quando essent in culpa, Patronus posset presentare* = .

Dici autem non potest Titium habuisse
 21 ignorantiam existentiae jurispatronatus, & Patronorum, ex eo quia non fuit nominatus, & deputatus à Patronis; sed ab ipsomet Testatore in testamento, quia compossibile est quod fuerit deputatus, & nominatus à Testatore, & simul habuerit notitiam existentiae jurispatronatus, immo ex hoc ipso præsumitur habuisse notitiam jurispatronatus; nam si scivit Testamentum continere nominationem, & deputationem ad dictam Cappellaniam favore sui, præsumitur etiam scivis se idem Testamentum continere reservationem jurispatronatus ad eandem Cappellaniam favore Patronorum. Immo antequam deveniret ad dictam Resignationem, hoc scire debebat, dum tenebatur inquirere, & se informare de qualitate Cappellaniæ, an hæc esset libera, vel potius de jurepatronatus; unde si non se informavit de statu Cappellaniæ, culpabiliter, & malitiosè hoc fecit, & sic competere ei non potest regressum ad illam

perinde enim est scire, ac scire debere. Sicuti si quis resignat beneficium alicui in forma *dignum*, & prius non inquisivit, nec se informavit de idoneitate resignatarii; si postea iste non sit repertus idoneus, non potest resignans redire ad beneficium, quia culpa sua non habuit effectum, dum prius tenebatur inquirere, & se informare de idoneitate resignatarii, & sic scivit, & scire debuit illum non esse idoneum. Rocch. de Curt. de jurepatr. verb. *honorificum* num. 17. Lambertin. eod. tract. par. 1. lib. 2. quest. 10. art. 4.

Minusque adversatur, quod si resignatio Cappellaniæ facta à Titio favore Caji absque consensu Patronorum, sit nulla ex hoc ipso non possit abdicare ab eo jus ad illam; ex actu enim nullo, nullus sequitur effectus; quoniam licet sit nulla respectu Patronorum, & in horum favorem, valet tamen in præjudicium resignantis; itaut contradicentibus Patronis, non potest Titius resignans redire ad illam, Alb. in cap. *super hoc de renunciat.* n. 41. Lambertin. de jurepatr. lib. 1. par. 2. quest. 1. art. 16. n. 4. vers. *posset ei tertio.* Tusch. conclus. jur. 165. litt. R. tom. 6. sicuti permutatio fraudulenta licet sit nulla in præjudicium conferentis, valet tamen in præjudicium malitiosè, & culposè permutantium, itaut eis non detur regressus. Garz. de benef. par. 11. cap. 3. num. 36. in fine D. *meus Advocatus Pitomius discept. Eccles. 29. n. 12.*

Erat hic exponenda Constitutio D. Pii V., la 104., sed de ea diximus supra Par. V. Can. VIII. in Comment. n. 1.

C A N O N X V I I I

SIXTUS QUINTUS, Constit. XIX. §. 3. Bull. Rom. Tom. 2.

SI cunctas per orbem terrarum diffusas Ecclesias in eorum
 Juribus, & Privilegiis libenter conservare studemus: Et Ann. 1586.
infra. Nos moti tam præarrata Bonifacii Papæ Prædecessoris consideratione, quàm præclara memoria Imperatoris Constantini, cujus morbum, suscepto hic olim baptismo, Divina gratia sanavit, vestris hujusmodi supplicationibus

Pars VI.

T t 2

beni-

benignè annuentes, prænaratasque Bonifacii Papæ literas cum omnibus, & singulis decretis, clausulis, & aliis in eis contentis, Apostolica auctoritate (modificationibus infra-scriptis semper salvis) harum nostrarum serie revalidantes, & innovantes, vosque ad illarum pristinum usum adversus suprascriptas Pii IV. literas revocatorias restituentes, & plenariè reintegrantes, ex speciali gratia indulgemus, quod perpetuis futuris temporibus, literis vestris Patentibus, sub solitis titulo, & nomine supradictis, etiam absque præsentium nostrarum insertione expediendis, licentiam, & facultatem liberas quibuslibet benè visis, in Fundis, Terris, & Locis mensæ vestræ Capitularis, ac aliàs juxta earumdem Bonifacii Papæ Prædecessoris literarum formam, quæcumque Monasteria, Prioratus, Conventus, Ecclesias, Dignitates, Personatus, Officia, & alia Beneficia Ecclesiastica cum Cura, vel sinè Cura, nec non Hospitalia, & alia Pia Loca fundandi, erigendi, ædificandi, dotandi, ac alia quomodolibet in illis contenta faciendi, quæ quidem dominio, protectioni, jurisdictioni, defensionis, ac potestati vestris immediatè subsint, nec non earumdem plenum jus, dominium, merumque, & mixtum Imperium, institutio, insuper destitutio, collatio, provisio, præsentatio, & quævis alia dispositio ad vos solùm, & insolidum perpetuò spectet, dummodò Episcoporum, in quorum Civitatibus, seu Diocæsi-bus illa fuerint, licentia expressa ad hoc accedat, Ecclesiæque, & alia, ut præfertur, fundanda, erigenda, ædificanda, & dotanda, atque illa pro tempore obtinentes, libertatis, immunitatis, & exemptionis Privilegium aliquod à jurisdictione, & superioritate ipsorum Episcoporum, aliterve contra formam decretorum, & ordinationum Sacri Concilii Tridentini, propterea non acquirant, licentiam, & facultatem liberas, ut prius in omnibus, & per omnia, perinde ac si literæ hujusmodi revocatoria nullatenus emanassent concedere valeatis.

C O M M E N T A R I U M.

EX hoc Canone hæc inferitur conclusio.

PRÆSENTATIO, INSTITUTIO, VEL DESTITUTIO, COLLATIO, AUT ALIA DISPOSITIO ECCLESiarUM, ET BENEFICIORUM, QUÆ SUNT FUNDATA, ERECTA, ET DOTATA IN SOLO LATERANENSI SPECTAT AD ARCHIPRESBYTERUM, ET CAPITULUM SACROSANCTÆ LATERANENSIS ECCLESIE = Quam conclusionem sequuntur *Calderin. cons. 12. de privileg. Cherubin. hic. Card. de Luc. de Paroch. disc. 9. num. 6. & de jurisdict. disc. 38. num. 5. & disc. 39. num. 1. Rot. dec. 153. coram Gregor. & dec. 106. num. 2. & 228. n. 6. coram Emerix. jun. & dec. 217. n. 26. & 366. num. 1. par. 9. rec.*

I Sacrosanctam Ecclesiam Lateranensem totius Urbis, & Orbis Ecclesiarum caput, Romani Pontificis Patriarchalem Sedem, aliquo privilegio condecorare cupiens Bonifacius IX., statuit proinde, quod quilibet in Lateranensi solo, seu in Locis ad Ecclesiam Lateranensem spectantibus, de licentia Archipresbyteri, & Capituli, Ecclesias, Monasteria, Oratoria, Prioratus, Dignitates, Personatus, Officia, & alia Beneficia Ecclesiastica cum cura, vel sine cura, & quæcumque alia pia loca erigere, & fundare possit, & quod hæc omnia sic fundata, erecta, & dotata extarent sub mero, & mixto imperio eiusdem Capituli, & Archipresbyteri; Quodque institutio, destitutio, collatio, provisio, præsentatio, & quævis alia dispositio, ad ipsos solum, & insolidum pertinerent in perpetuum, atque spectarent. Hujusmodi autem Privilegium cum fuisset revocatum à Pio IV. per ejus constitutionem in ordine la 57., hinc Sixtus V. attentis qualitatibus, & prærogativis hujus Sacrosanctæ Basilicæ, volens eam in suis juribus, & privilegiis conservare, innovavit in hoc Canone Bonifacii Indultum, addita modificatione, quod accedat licentia Ordinariorum, & loca erigenda cum personis subsint eisdem Ordinariis.

C A N O N   X I X.

SIXTUS V. Constit. LXIV. §. 2. 3. 5. & 7. Bull. Rom. Tom. 2.

IN Sacrosancto Beati Petri Principis Apostolorum folio: Ann. 1587.
Et infra: Nos statui indigenarum Regni Valentiaë hujusmodi Paterna charitate compatientes: *Et infra:* Motu proprio &c. statuimus, & ordinamus, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus omnia, & singula Beneficia Ecclesiastica in Universo Regno Valentiaë hujusmodi nunc, & pro tempore consistentia, etiamsi Canonicatus, & Præbendæ, Dignitates etiam majores post Pontificales, & principales Personatus, Administrationes, & Officia, etiam curata, & electiva, in Metropolitana, & in aliis Cathedralibus, ac Collegiatis Ecclesiis, nec non Parochiales Ecclesiæ, seu earum perpetuæ Vicariæ, ac in Romana Curia, vel extra eam litigiosa, & de jure patronatus etiam Regum, Ducum,
vel